

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat ja lähtudes OÜ MERKO KAEVANDUSED (registrikood 14872152) esitatud taotlusest **otsustan:**

1.1. muuta OÜ-le MERKO KAEVANDUSED (registrikood 14872152) kuuluvat Poolvahe II liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaluba nr HARM-102:

- 1.1.1 Pikendada loa kehtivusaega 15 aasta võrra.
- 1.1.2 Laiendatud Poolvahe II mäeeraldise pindalaks määrata 28,07 ha.
- 1.1.3 Laiendatud Poolvahe II mäeeraldise teenindusmaa pindalaks määrata 40,49 ha.
- 1.1.4 Kaevandatava katendi koguseks määrata 19 tuh m³.

1.2. seada keskkonnaloale kõrvaltingimused / nõuded lähtuvalt käesoleva korralduse 3.4. „Kõrvaltingimuste seadmine“ toodust.

1.3. avalikustada keskkonnaloa muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaluba nr HARM-102 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS aadressil: <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

OÜ MERKO KAEVANDUSED (registrikood 14872152; aadress: Järvevana tee 9g, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond) esitas Keskkonnaametile 27.10.2022 Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamise keskkonnaloa nr HARM-102 (edaspidi **keskkonnaluba**) muutmiseks. Menetlusse võetud taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi **KOTKAS**) 01.11.2022 numbriga DM-121967-3.

OÜ MERKO KAEVANDUSED märgib taotluses, et olemasoleval Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisel jätkub kaevandatavat maavara veel kuni viieks aastaks ning taotleb mäeeraldise laiendamist maapõueseaduse § 68 lg 1 alusel. Lisaks taotletakse keskkonnaloa nr HARM-102 kehtivusaja pikendamist 15 aasta võrra.

Taotletav Poolvahe II liivakarjäär asub Harju maakonnas Anija vallas Raudoja külas riigile

kuuluvatel kinnistutel Poolvahe liivakarjäär (katastritunnus: 14001:003:0233; riigivaravalitseja Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja volitatud asutus Maa-amet) ja Kolga metskond 81 (katastritunnus: 14001:003:0234; riigivaravalitseja Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus).

Keskkonnaloa taotluse vastavust keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (edaspidi **KeÜS**) ja maapõuseaduses (edaspidi **MaaPS**) sätestatud nõuetele on kontrollinud Keskkonnaamet ja keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötleja Maa-amet. Taotlus vastas nõuetele.

2.1 Menetluskäik

Kooskõlas haldusmenetluse seaduse (edaspidi **HMS**) § 48 ning § 49 tegi Keskkonnaamet 18.11.2022 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (edaspidi **AT**) avalikkusele teatavaks Poolvahe II liivakarjääri keskkonnaloa muutmistaotluse menetluse algatamise.

Keskkonnaloa muutmistaotluse kohta seisukohti ega ettepanekuid ei laekunud.

Keskkonnaamet palus 15.11.2022 kirjaga nr DM-121967-4 keskkonnaloa taotluse kohta arvamust kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksuselt, Anija Vallavalitsuselt, (MaaPS § 49 lg 6 alusel).

Anija Vallavolikogu nõustus 26.01.2023 (allkirjastatud digitaalselt) otsusega nr 88 (registreeritud KOTKAS 30.01.2023 nr DM-121967-6) OÜ MERKO KAEVANDUSED keskkonnaloa muutmistaotlusega tingimuslikult.

Keskkonnaamet teavitas Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisele keskkonnaloa taotluse alusel menetluse algatamisest keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi **KeÜS**) § 46 lg 1 p 1 ja 2 nimetatud isikuid ning taotlejat OÜ-d MERKO KAEVANDUSED 18.11.2022 kirjaga nr DM-121967-5.

Keskkonnaloa muutmistaotluse kohta seisukohti ega ettepanekuid ei laekunud.

Keskkonnaamet palus 21.06.2023 kirjaga nr DM-121967-8 keskkonnaloa muutmistaotluse kohta arvamust Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuselt.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus andis 19.07.2023 kirjaga nr 4-4/23/3236-2 (KOTKAS 20.07.2023 nr DM-121967-10) nõusoleku OÜ MERKO KAEVANDUSED muutmistaotlusele Poolvahe II liivakarjääris.

Keskkonnaamet andis keskkonnamõju hindamise (edaspidi **KMH**) eelhinnangu OÜ MERKO KAEVANDUSED esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus; edaspidi **KeHJS**; § 61 lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (KeHJS § 61 lg 5; vt ka punkt 3.2.).

2.2 Menetlusosaliste ärakuulamine

Kooskõlas MaaPS § 1 lg 3 ja 4, HMS §-dega 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet XX.XX.2023 elektroonilises väljaandes AT avalikkusele teatavaks keskkonnaloa muutmise korralduse eelnõu. Arvestades asjaolu, et avalikkusel peab olema HMS § 49 lg 2 kohaselt võimalus eelnõuga tutvuda vähemalt kaks nädalat, määras Keskkonnaamet eelnõudele ettepanekute ja/või vastuväidete esitamise ajaks kaks nädalat eelnõu kätte saamisest arvates.

Ettepanekuid ja/või vastuväiteid kahe nädala jooksul *laekus/ei laekunud*.

KeÜS § 47 lg 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lg 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lg-s 2 ja 21 sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lg 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuseks puudub piisav avalik huvi.

HMS § 49 lg 1 tulenevalt on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada, õigus määratud tähtaja jooksul esitada menetlust läbiviivale haldusorganile eelnõu või taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Keskkonnaamet küsis OÜ-lt MERKO KAEVANDUSED, Anija Vallavalitsuselt ja teistelt asjaomastelt asutustelt ning isikutelt keskkonnaloa otsuse eelnõu kohta arvamusi ja ettepanekuid XX.XX.2023 kirjaga nr XXXX.

Ettepanekuid ja/või vastuväiteid eelnõu kohta *laekus/ei laekunud*.

3. KAALUTLUSED

3.1. Õiguslik alus

Vastavalt MaaPS § 48 on kaevandamiseks keskkonnaloa andjaks Keskkonnaamet, seega on Keskkonnaameti pädevuses otsustada OÜ-le MERKO KAEVANDUSED keskkonnaloa HARM-102 andmise üle.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le Sellest tulenevalt kontrollis Keskkonnaamet Poolvahe II liivakarjääris keskkonnaloa saamiseks esitatud taotlusmaterjalide vastavust atmosfääriõhu kaitse seaduses, veeseaduses, jäätmeseaduses

(edaspidi **JääTS**) ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloo taotlusele esitatavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloo taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks keskkonnaloo menetlemiseks.

MaaPS § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse HMS-i avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS-i erisusi. Seega vaatab Keskkonnaamet Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisel keskkonnaloo muutmiseks esitatud taotluse läbi avatud menetluses vastavalt HMS-i peatükis 3 sätestatule arvestades seejuures MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 1 lg 4 kohaselt kohaldatakse KeÜS-i 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi. Seega võetakse käesoleva haldusmenetluse läbiviimisel aluseks KeÜS 5. peatükk, arvestades MaaPS erisusi.

Tulenevalt eelnevast jättis Keskkonnaamet KeÜS § 47 alusel keskkonnaloo muutmise korralduse eelnõu avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuseks puudub piisav avalik huvi.

MaaPS § 50 lg 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldisel teenindusmaal ning mis ei ole jäätmeid hoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses.

ÕÜ MERKO KAEVANDUSED kinnitab keskkonnaloo muutmistaotluse seletuskirjas, et JääTS mõistes Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisel piires püsi- ega kaevandamisjätmeid ei teki ning tegemist ei ole jäätmeid hoidlaga. Eelnevast tulenevalt ei ole kaevandamisjäätmekava koostamine vajalik.

Keskkonnaloo andmise menetluse käigus on keskkonnaloo andjal kohustus menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal välja selgitada, kas konkreetse keskkonnaloo taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud kaevandamiseks antava keskkonnaloo andmisest keeldumise aluseid. Keskkonnaloo andmisest keeldumise alused selgitab välja keskkonnaloo andja. MaaPS § 48 alusel on kaevandamiseks antava keskkonnaloo andjaks Keskkonnaamet. Sellest tulenevalt kaalus Keskkonnaamet Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisel keskkonnaloo muutmise menetluse läbiviimisel laekunud ettepanekute jm dokumentatsiooni põhjal, kas on MaaPS § 55 on alust keelduda keskkonnaloo andmisest (vt punkt 3.3).

Maakatastriseaduse (edaspidi **MaaKatS**) § 18¹ lg 10 järgi on maavara, välja arvatud turba kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatav maa mäetööstusmaa. Taotletav Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisel laiendus asub katastriüksusel, mille sihtotstarve on maatulundusmaa 100%. Enne kaevandamistegevusega alustamist tuleb katastriüksuse sihtotstarve muuta kaevandamisega hõlmatud määras mäetööstusmaaks.

3.2. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnaamet jättis Poolvahe II liivakarjääri keskkonnaloo taotluse menetluse käigus,

20.09.2023 korraldusega nr DM-121967-12 „Poolvahe II liivakarjääri keskkonnaloa muutmistaotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine” (edaspidi **KMH eelhinnang**), algatamata keskkonnamõju hindamise.

Korralduse nr DM-121967-12 järeldus on, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju, mistõttu Keskkonnaamet ei algata Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamise loa muutmistaotlusele keskkonnamõju hindamist.

3.3. Kaalutlused keskkonnaloa andmisel

Keskkonnaameti kui keskkonnaloa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on keskkonnaloa andmise üle otsustamisel määrav tähtsus. Haldusmenetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse keskkonnaloa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud kaevandamiseks antava keskkonnaloa andmisest keeldumise aluseid. Keskkonnaluba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud põhjust.

MaaPS § 55 lg 1; lg 2 p 1-9 ja lg 3 p 2-3 toodud asjaolusid Poolvahe II liivakarjääri mäeeraldisel, mäeeraldisel teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lg 2 p 10 sätestab, et loa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“.

MaaPS § 55 lg 2 p 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Keskkonnaamet palus kohaliku omavalitsuse üksustelt, Anija Vallavalitsuselt (15.11.2022 kirjaga nr DM-121967-4), keskkonnaloa taotluse kohta arvamusi.

Anija Vallavolikogu nõustus 26.01.2023 (allkirjastatud digitaalselt) otsusega nr 88 (registreeritud KOTKAS 30.01.2023 nr DM-121967-6) OÜ MERKO KAEVANDUSED keskkonnaloa muutmistaotlusega tingimuslikult. Esitatud tingimus on täidetud (vt ka punkt 3.4).

MaaPS § 55 lg 2 p 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti poolt 19.06.2023 korraldusega nr DM-121967-12 KMH eelhinnangu järeldus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

MaaPS § 55 lg 3 p 1 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest kaevandamise või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning OÜ-d MERKO

KAEVANDUSED ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 18.09.2023).

Eelnevale tuginedes võib väita, et MaaPS §-s 55 sätestatud keskkonnaloa andmise keeldumise alused puuduvad.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lg 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja –vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lg 1). Kaalutlusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lg 2). MaaPS § 56 lg 2 p 5 ja § 56 lg 1 p 9 alusel märgitakse keskkonnaloa lahtrisse „Kõrvaltingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavaravarude ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse vaid mäeeraldises ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloale vastavalt asjakohasusele.

Keskkonnaamet märgib, et Poolvahe II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetluse raames ei ole kohustust läbi viia ka KMH kuna mäeeraldise planeeritav laiendus 4,21 ha võrra ei liigitu KeHJS mõistes olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka (KeHJS § 6 lg 1 p 28). Kuigi KMH läbiviimine ei ole kohustuslik, paneb KeHJS loa andjale ehk Keskkonnaametile kohustuse anda eelhindang selle kohta, millised keskkonnahäiringud võivad taotletava tegevusega kaasneda ning millised on võimalikud leevendusmeetmed. Keskkonnaameti poolt 20.09.2023 korraldusega nr DM-121967-12 kinnitatud KMH eelhindangu järeldus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju, mistõttu ei ole Poolvahe II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele KMH algatamine põhjendatud.

Vastavalt KMH eelhindangus, kavandatava tegevuse võimaliku ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks, välja toodud ettepanekutele kantakse keskkonnaloale järgmised leevendusmeetmed/kõrvaltingimused:

- Enne karjääriala laiendamist analüüsida lähedalasuvates salvkaevudes (Haaviku kinnistul, Pajutuule kinnistul ja Puraviku kinnistul) põhjavett järgmiste näitajate osas: vee temperatuur, elektrijuhtivus, pH, lahustunud hapniku sisaldus, keemiline permanganaatne hapnikutarve (KHT-Mn), kaalium (K⁺), naatrium (Na⁺), magneesium (Mg²⁺), kaltsium (Ca²⁺), kloriid (Cl⁻), sulfaat (SO₄²⁻), vesinikkarbonaat (HCO₃⁻), üldraud (Fe^{üld}), mangaan (Mn), üldläämmastik (N^{üld}), ammoonium (NH₄⁺), nitrit (NO₂⁻), nitraat (NO₃⁻), üldfosfor (P^{üld}) ja fosfaat (PO₄³⁻). Kui salvkaevude omanikud tuvastavad muutusi põhjavees, tuleb loa omanikul teostada täiendavad analüüsid ning mõõta veetaset.
- Kui karjääriala lähedal paiknevatele salvkaevudele veetaseme alanemisest tingitud mõju peaks ilmnema, tuleb rakendada meetmeid, mis kindlustavad elanike varustamist veega.

- Minimeerimaks võimaliku reostuse teket, tuleb kaeve- ja töötlemistehnika korrasolu regulaarselt kontrollida ja masinate hooldustöid teha ainult selleks ette nähtud spetsiaalsetel hooldusplatsidel.
- Võimalike rikete ning avariide tagajärjel tekkiva kütuse- või õlireostuse likvideerimiseks peab karjääris olemas olema vajalikus koguses absorbenti (näiteks turvas, saepuru või sünteetilised absorbendid), millega saab tekkinud reostuse kokku korjata.
- Avarii korral tuleb reostus koheselt lokaliseerida ning teavitada Keskkonnaametit, Politseija Piirivalveametit ja Päästeametit.
- Sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjäärisiseseid teid;
- Karjääri sisesed teed ja liiva ladestusalad tuleb paigutada selliselt, et karjääri tegevuse tulemusena eralduv tolmu jääks karjääri territooriumile ja et tegevus ei põhjustaks saastatuse taseme piirväärtuste ületamist maapinnalähedases õhukihis tootmisterritooriumi piiril ning kuivadel ilmastikutingimustel kasutada liivaveoks koormakatteid või valida sobiv sõidukiirus, et koormast ei lenduks peeneid liivaosakesi.
- Kolga metskond 81 maaüksuse (katastritunnus: 14001:003:0234) karjäärialuse maa sihtotstarbe liigiks peab olema määratud mäetööstusmaa. Sihtotstarbe muutmise korraldab loa omaja.

Keskkonnaloa omajale kehtivad kõik asjakohased õigusaktides (nt maapõueseadus, keskkonnaseadustiku üldosa seadus, keskkonnatasude seadus, atmosfääriõhu kaitse seadus, veeseadus, jäätmeseadus, looduskaitse seadus jt) sätestatud nõuded.

Toetudes Riigikohtu kohtuasjas nr 3-3-1-31-16 (p 19) toodule, tuleb silmas pidada, et Keskkonnaameti poolt väljastatavatest lubadest tulenev õigus ei ole piiranguteta ja selle adressaat peab järgima ka teisi asjakohaseid õigusakte. See tähendab, et loa omajal on kohustus järgida seadustes (looduskaitse seadus, veeseadus jm) kehtestatud asjakohaseid nõudeid ka ilma nende keskkonnaloa täiendavateks tingimusteks lisamiseta.

Olulisemad keskkonnavalused kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Loa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/keskkonnakaitseloa/loa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Tiit Rahe 56215670
tiit.rahe@keskkonnaamet.ee